

Panun pakinoita

"Jouluilta", "Kihlaus" ja "Kanervalasta" kuvitettuna korupainoksina.

Meillä lehtineekereillä ei ole tapanaan paljoa puhua enää kirjojen toisista ja kolmansista painoksista, joskus kyllä sitä seuraavista, sillä niin pitkälle pääsy meidän maassamme on jo harvinaista. Mutta on muitakin syitä, joiden takia jo moneen kertaan arvosteltuja teoksia vielä "puffataan", niinkuin kirjaesittelyä nykyisin yksipuolisesti mainitaan. Pöydälteni on kertynyt vuosipuoliskon aikana muutamia teoksia, jotka meille kaikillekin ovat sisällykseltään entuudestaan tuttuja, nämä kaikki kolme esimerkiksi jo kirjallisuudenhistoriaan hyväksytyjä: J. L. Runebergin "Jouluilta", Aleksis Kiven "Kihlaus" ja "Kanervalasta".

"Jouluilta" kirjoittanut Joh. Ludvig Runeberg, siinä on jo, koko tuossa sanayhtymässä, jonkinlainen klassillinen vivahdus. Tämä eepillinen idyllihän alkoi muotoutua runoilijan mielessä kohta Porvooseen-muuton jälkeen ja siinä hän ikuisti erään Kruunuhaan-seuran, Helsingin ystävä-

piirinsä, keskeisimmistä henkilöistä. "Jouluillaan" Augusta on ilmeinen Augusta Lundahl, Nervanderin ja monen munkin kuuluisuuden runotar. WSOY:n vuoden lopulla ilmestynyt hieno kuvitettu "Jouluilta" runoprofessori Otto Mannin suomennoksena on arvokas lahjateos jo yksinomaan painoasunsa vuoksi. Nämä kolme laulua on kuvittanut Alf Danning, joka herkästi on tavannut saman tunnelman, minkä tuntemme kuuluvan jo itse kukin kouluajoistamme tähän paljon luettuun runoon.

"Kihlaus", Otavan painos vuodelta 1944, on palkittu Aleksis Kiven Seuran kuvituskilpailussa, joten arvostelu on mahdollisimman pätevän tahon suorittama. Näin tämän Kiven pikku komedian ensimmäisen kerran Oulun-suun Pirtillä kauan aikaa sitten silloisten koulutovereitteni esittämänä, yhteiskonventin, niinkuin sanottiin, toisen kerran vuosi toista sitten kannakselaisessa rintamaterasserissa, honkapirtissä, paikallisen sotilas- ja lottaparven esittämänä. Viimemainitusta esityksestä lähtien minulla onkin melko elävä kuva siitä, mikä ko-

median pääponsi on. Erkki Tantanun piirroksiset ovat yhtä nasevia ja koomillisia puolia vahvasti karikoivia kuin Aapeli ja Eenokkin, Suomalaisista pikkukomedioista on "Kihlaus" näyttämöitemme suosituimpia ja kestävimpiä kappaleita ja ansaitsee sellaisena nyt saamansa upean painoasun.

Upein näistä koruteoksista on "Kanervalasta", johon sovellettu Bergbomin arvostelu mynttämättömistä kultarakeista on melkein yhtä tunnettu kuin itse kokoelmakin. Aivan erikoisesti iloitsin tästä teoksesta, sillä vaikka en taida pystyäkään kovin syvälle runouden lähteisiin katsomaan, niin juuri "Kanervalasta" sisältää eräät minulle henkilökohtaisesti kaikkein läheisimmät, elävimmät ja antavimmat runot.

Tämä Suomen Kirjan kaunis-asuinen painos on vasta toinen (!) "Kanervalasta" julkaistu. Omalla kustannuksellaan Kivi julkaisi tämän hänen sisimmät tunteensa kätkevän kokoelman, pienenä, vaatimattomana ulkomuodoltaan, painavana sisällöltään. Piirroksiset nyt ilmestyneeseen kauniiseen kokoelmaan on tehnyt Matti Visanti — nyt 60 vuotiansa täyttävä oululaissyntyinen taiteilija, jolle Aleksis Kiven Seura tästä kuvituksesta myönsikin hyvin ansaitun 2500 mk:n palkinnon. Visantin piirroksiset eivät ole ehkä heti

omaksuttavissa, mutta jokainen, joka on eläytynyt Kiven runoihin löytää näistä piirroksistakin jotain, joka vastaa runojen henkeä. Mainitsen erikoisesti "Keinun" piirroksen, jossa on tavoitettu juuri tuo nuori, keväinen, yläpuolella maanpinnan väikkyvä tunnelma, mikä soi vastaamme säkeistä "Siel suutelee ehtoo ja koi

Ja siel ijankaikkinen aika

Pois kiitavi vauhdilla kiitävän virran. . ."

On keskusteltu julkisuudessa siitäkin, onko aiheellista kuvittaa kirjaillijan töitä, eikö se, mitä kirjoittaja sanoo tai tahtoo sanoa, voi saada väärän tulkinnan, kun kolmas käy sitä omine näkemysineen "selventämään", sillä kirjan kirjoittajan ja kirjan lukijan välillä täytyy vallita täysin kahdenkeskinen vuoro vaikutus. Kafoamatta tähän periaatteelliseen kysymykseen tämän enemmälti sanoisin, että ainakin tällaisia kuvitettuja teoksia katsellessa tuntuu, ettei kuvitus millään tavoin tee vastaanottamista liian persoonattomaksi. Harva kait sentään pyrkii omaksumaan kirjan sanotavan kuvista, jotka hän käsittää taiteilijan persoonallisiksi vapaitsi näkemyksiksi ja tarkoitetuiksi sanoisinko keventämään ja kaunistamaan runon tai kertomuksen vuota.